

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 20. De impedime[n]to quadruplicis cognationis,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

acceptationem. Ratio est: quia potius habet rationem re-
pulsionis eiusmodi promissionis, que nociua est acceptan-
ti: utpote inducens matrimonij impedimentum, & grauis
peccati maculam, prout deciditur in cap. finali, De eo qui
duxit in matrimonium.

Superest notandum, impedimentum istud habere lo-
cum, etiam si occisio coniuncta sponcioni matrimonij, sit
vxoris à marito deprehensa in adulterio: quoniam talis
quoque occisio peccatum est homicidij, ex cap. Interfecto-
res, cap. Quicumque, & cap. Admonere 33. quæst. 2. Ra-
tioque est: quia nemini licet vindicare se propria autori-
tate.

CAPVT XX.

De impedimento quadruplicis cognationis.

SUMMARIUM.

- 138 *Que sit ea quadruplex cognatio.*
139 *Ad quem vsque gradum consanguinitas impedit matrimonij validitatem.*
140 *Quædam advertentia circa cognationem consanguinitatis.*
141 *Diversa ratio computandi gradus eiusdem, secundum ius canonicum, & secundum civile.*
142 *Modus iudicandi quæ gradu alij inter se dist. ut secundum ius canonicum.*
143 *Corollaria que ex eodem modo deducuntur.*
144 *Gradus affinitatis eodem modo ac consanguinitatis sunt computandi.*
145 *Ex quibus contrahatur affinitas dirimens matrimonium.*
146 *Ad eam contrahendam requiritur carnalis copula siue licita siue illicita.*
147 *Restrictio per Concilium Tridentinum facta quoad gradus affinitatis provenientes ex fornicatione: & quo modo ibi debeat sumi nomen fornicationis.*
148 *Cognatio spiritalis dirimens matrimonium oritur tantum ex baptismo & confirmatione, varietate distinguitur secundum ius antiquum.*
149 *Secundum ius nouum Concilij Tridentini, quibus personis contingat talis cognatio, quodque ea non transfundatur à viro in uxorem, nec contra.*
150 *Nec item contrahatur inter eos qui simul suscipiunt vnum & eundem in baptismo: & qui in hac re nomine parentum intelligantur: quodque hoc ipsum impedimentum sit perpetuum.*
151 *Concilij Tridentini statutum de patrinis, & quid in eis requiratur ad contrahendam hanc cognationem.*
152 *Quod statutum habet locum in confirmatione sicut in baptismo: & quid iuris de iis qui funguntur officio patrinis, ad quod non sunt desti. nati, aut sunt contra ius divina i.*
153 *Quid item iuris de iis, quos Parochus baptizaturus aut iuste repellit, aut contra ius admittit, aut ipse met. d. signat.*
154 *Episcopus licentiam dare non potest ut plures quam duo diuersi sexus sint patrimi eiusdem: & quomodo incurritur hæc cognatio cum baptismo & illius solemnitas non sunt simul.*
155 *Intentio requisita in patrinis ad contrahendam hanc cognationem.*
156 *Cum per procuratorem de sacrosanctis suscipitur, nec procurator ipse, nec is qui illum commisit, incurrit istam cognationem.*
157 *Qui possunt & qui non possunt patrimi numerari.*
158 *Vnde dicatur cognatio legalis: ac quid & quotuplex sit adoptiva.*
159 *Varia differentia inter perfectam & imperfectam ad priorum.*
160 *In quibus utraque conveniat.*
161 *Cognatio legalis imperfecta non dirimit matrimonium.*
162 *Perfecta dirimentis tres sunt species, 1. paternitas, 2. affinitas quibus commune est dirime. e per. tuo matrimonij.*
163 *Tertia si paternitas que non dirimit per. tuo, idque quomodo, & cur.*

138. **Q**UADRUPLEX cognatio distinguitur. Prima est consanguinitas, 2. affinitas, 3. cognatio spiritalis, 4. cognatio legalis: ex quibus singulis constitutum est matrimonij impedimentum; ob Rcipib. bonum scilicet, iuxta ea que ex D. august. habentur 35. quæst. 1. cap. 1. Docet enim experientia maiorem amicitiam intercedere inter eos qui coniunguntur aliqua huiusmodi cognatione, quam inter alios. Ut igitur inter hos quoque amicitia augetur, constitutum est ab Ecclesia, ut qui semel coniuncti est. ut certis cognationis gradibus, ij non inter se, sed potius cum aliis matrimonio copularentur. Plures autem fuerunt olim, quam nunciales gradus constituti in Ecclesia: duas potissimum ob causas. Altera est, quod nunc non sit tanta charitas, quanta olim erat. Altera vero, quod maior iam sit quam olim negligentia in notandis talibus gradibus, & per consequens maior facilitas contrahendi in illis.

De impedimento consanguinitatis.

SECTIO PRIMA.

139. **Q**uid sit consanguinitas iam dictum est in titulo præcedenti sub initium cap. 16. Eam olim vsque ad septimum gradum impedivisse matrimonij validitatem habetur ex cap. 1. cap. Nullum, cap. Nulli, cap. De consanguinitate 35. quæst. tertia. Quod autem in eadem quæst. cap. Contradicimus, coniugium interdicitur non ultra sextum gradum, Gratianus ibidem monet id esse referendum ad varium modum computandi gradus: quo alij patrem in primo ponunt, & filios in secundo: alij vero filios primum gradum appellant, negantes gradum cognationis esse inter patrem & filium, utpote qui habentur vna caro. Itaque auctoritates que consanguinitatis copulam vsque in septimum gradum prohibent, patrem ponunt in primo gradu: illæ vero, que vsque ad sextum gradum prohibent, primum gradum filios appellant. Sicque fit ut eadem persona secundum hanc diuersitatem inueniantur in 6. & 7. gradu. hæc Gratianus.

Nunc temporis autem, eandem consanguinitatem solummodo vsque ad quartum gradum inclusive matrimonium impedire, habetur ex cap. penult. De consanguinitate & affinitate, & tacite ex Clement. vnica eodem titulo: vbi excommunicantur ipso facto qui scienter intra tales gradus matrimonium contrahunt: & ex Concil. Trid. sess. 24. cap. 5. De reform. matr. vbi tale quid præsumentes, aut ignoranter quidem facientes, sed in neglectis solemnitatibus in contrahendo matrimonio requisitis, iubentur separari sine spe dispensationis: & maxime si matrimonium consummauerint. Nec illis proderit diu cohabitasse & plures liberos suscepisse: immo oberit potius, quia vt dicitur in cap. Cum haberet, De eo qui duxit in matrimonium, multiplicitas proliis ita susceptæ crimen eorum magis exaggerat: diuturnitasque temporis non minuit sed auget peccatum.

140. **A**DVERTE autem primo, contrahi cognationem consanguinitatis non tantum inter eos qui sunt ex legitimo matrimonio, sed etiam inter eos qui extra illud nati sunt, cum inter eos quoque sit sanguinis coniunctio.

Aduerte secundo, nuptias ex hoc impedimento in eas: vt Ecclesiam excommunicatione, sic leges civiles amissione dominij rerum punire; vt notatur in cap. Cum secundum leges De hæreticis in 6. vbi glossa ad verbum Per. ant. eadem leges refert.

Aduerte tertio, difficultatem esse, An quod expressum est in cap. finali De consanguinitate & affinitate, nuptias in quinto gradu efficitas, habeat locum non modo in laterali sed etiam in recta linea. De ea autem duo videntur dicenda. Vnum est, partem affirmantem esse magis conformem citato cap. finali, in quo matrimonium ultra quartum gradum sic conceditur, vt nulla fiat distinctio linea rectæ vel lateralis: sed indifferenter nuptia permittantur in quinto gradu. Alterum est, quoad proximam talem questionem videri inutilem, quia rarissime aut nunquam potius contingit atavos, licet vivant, ita corpore constitutos esse, vt apti sint cum neptibus in quinto gradu matrimonium contrahere.

ADVERTE

REGINA
DE
PRAE
DORJ
E. V

ADVERTI quarto, gradus consanguinitatis alio modo computari iure Ecclesiastico, & alio modo iure civili, ex cap. Ad sedem Apostolicam 35. quæst. 5. ita tamen, ut sicut in tribus computando differunt, sic etiam in tribus conveniant. Nam conveniunt primo, quod in utroque iure constituitur aliquis quasi truncus, seu stipex aut radix, hoc est, communis parens in quo personæ omnes in linea constitutæ conveniunt. Secundo quod in utroque constituitur duplex linea, vna recta, in qua semper vna persona descendit ab alia: ut pater, filius, nepos, pronepos, abnepos: altera collateralis seu transversa, in qua vna persona non descendit ab alia: sed ambæ ipsæ quarum queritur gradus, descendunt ab eodem stipite: ut duo fratres, duo fratrum filij, & rursus horum filij, sicque consequenter. Tertio, quod in utroque iure gradus in recta linea eodem modo numerentur. Quæ enim personæ sunt in primo vel secundo vel tertio gradu secundum ius civile, sunt in eodem gradu rectæ lineæ, secundum ius canonicum.

Differunt autem primo, quod ius civile tot constituit gradus in linea transversa, quot in ea sunt personæ. Ius vero canonicum ex duabus personis, constituit tantum unum gradum in ipsa linea transversa: ita ut illi qui secundum ius canonicum sunt in primo gradu, secundum ius civile (quod nullum primum gradum constituit in linea laterali) sunt in secundo: & qui sunt in secundo gradu secundum ius canonicum, sunt in quarto secundum ius civile, & ita consequenter. Cuius discriminis ratio datur in memorato cap. Ad sedem Apostolicam, quod in legibus civilibus ob nihil

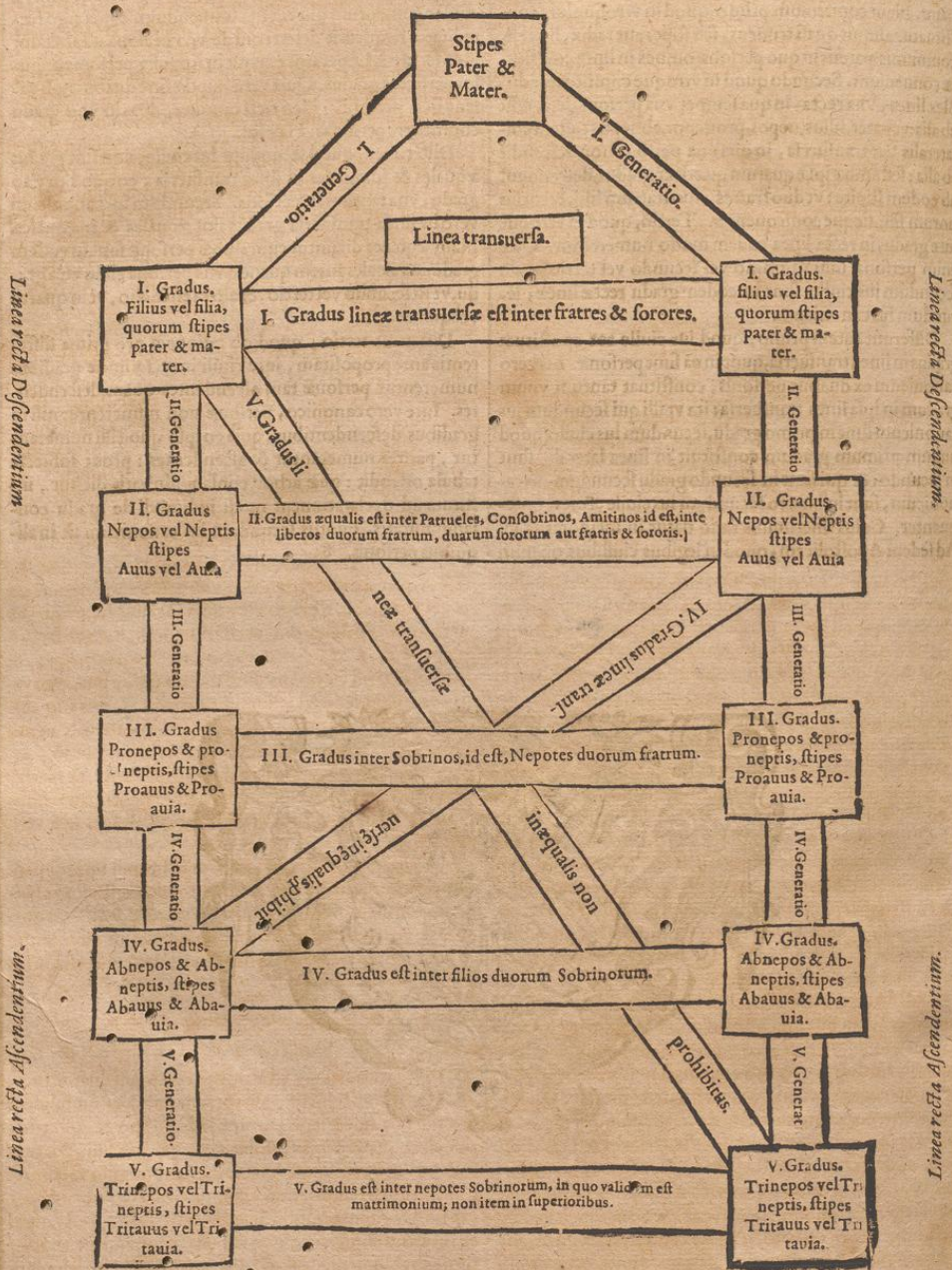
aliud mentio graduum facta sit, quam ut hæreditas & successio ab vna persona ad alteram inter consanguineos deferatur. In canonibus vero ob hoc progenies computetur, ut aperte monstratur vsque ad quorundam generationem, a consanguineorum nuptijs sit abstinendum. Quia ergo hæreditates nequeunt deferri nisi de vna persona ad alteram: ideo secularis Imperator curavit in singulis personis singulos perficere gradus. Quia vero nuptiæ sine duabus non valent fieri personis: ideo sacri canones, duas in vno gradu constituit personas. Hæc tibi.

Differunt 2. quod secundum ius civile, non sint gradus æquales & inæquales in linea transversa, eo quod in vno gradu, vna tantum sit persona. Secundum ius canonicum vero in linea transversa gradus sint æquales & inæquales. Nam æquales dicuntur cum ambæ personæ sunt in eodem gradu: inæquales autem quando vna persona est in vno gradu, ut in secundo vel tertio, & altera est in alio, ut in quarto vel quinto.

Differunt tertio, quod ob rationem pro prima differentia ante propositam, iure civili in rectæ lineæ gradibus numerentur personæ tam ascendentes quam descendentes. Iure vero canonico, personæ non numerentur nisi in gradibus descendentibus, quia eo ipso quod illi numerantur, pariter numerantur & ascendentes: prout subiecta tabula ostendit: quæ arbor consanguinitatis dicitur, instituta ad declarationem modi iudicandi de gradu consanguinitatis, quotus secundum ius canonicum sit in aliis quibus personis. *

ARBOR CONSANGVINITATIS.

REGINA
DE
PRACT
INDR
E.V

142.

* QVI MODVS in eo consistit, vt primo assumatur communis stipes, id est, pater & mater, a quo tales personæ descendunt, deinde seruentur hæc duæ regulæ. Prior est in recta linea tot esse gradus inter personas propositas, quot intererunt generationes (siquidem in canonibus id sunt gradus 1. 2. 3. & 4. quod in sacra scriptura 1. 2. 3. & 4. generatio) verbi gratia. In recta linea pater & nepos sunt in secundo gradu, quia intercedunt duæ generationes, vna qua generatur filius, & altera qua generatur nepos. Similiter pater & pronepos in tertio gradu, quia intercedit tertia generatio: & pater & abnepos sunt in quarto, quia accedit quarta generatio. Posterior regula est. In linea transuersa, si personæ sint in æquali gradu, vt duo fratres, vel duo nepotes, & sic de cæteris: quo gradu vna distat à stipite per rectam lineam, eodem gradu illæ distant inter se in linea transuersa. Sin autem per rectam lineam sint in gradu inæquali, illas in linea

transuersa distare inter se illo gradu quo persona remotior distat à stipite per lineam rectam, ex cap. finali De consangu. & affinit. verbi gratia, duo filij sunt in primo gradu, quia filius à stipite distat in primo gradu: filius vero & nepos sunt in secundo gradu; quia remotior, id est nepos distat à stipite in secundo gradu: sic nepos & pronepos sunt in tertio gradu: non autem in secundo, & sic de cæteris ob eandem causam.

Vnde sequuntur tria, quæ habet Syluester Matrimonium 8. quest. 6. dicto 6. Primum est: matrimonium esse posse, quando vna persona est in secundo gradu, & altera in quinto: quia distant inter se quinto gradu. An autem possit esse quando vna persona est in primo gradu & altera in quinto: idem Syluester inquit: atque allatis in ytramque partem, authoribus, affirmantem sequitur: (quod Doctores communiter solere, notat ea de re agens Sanchez lib 7.

disput. 53.

143.

disput. 53. num. 5.) quia Pontifex in memorato cap. finali in-
distingue loquitur: atque cum ius non distinguit, nec nos
distingueret debemus. Secundum est, valere dispensationem
obtentam pro personis quæ sunt in gradu inæquali, quan-
tumque non sit facta mentio gradus viciniore, sed
tantum remotioris. De qua re Couarr. in Epitome quarti
Decretal. parte 2. cap. 6. §. 10. num. 12. Sub cuius finem monet,
declaratum esse à Pio quinto vigesima Augusti anno Do-
mini 1566. non requiri ut dum talis dispensatio petitur,
mentio fiat gradus viciniore: quæ declaratio decima est in-
ter ipsius constitutiones in collectione Petri Mathæi. Vide
sequentem numerum 200. circa medium. Tertium est il-
lum cui generaliter concessa est potestas dispensandi in 3.
vel 4. gradu, posse dispensare, quantumvis vna tantum per-
sona fuerit in eo gradu, & altera fuerit in gradu viciniore sti-
piti, ut in secundo.

De impedimento affinitatis.

SECTIO II.

De hoc impedimento ex præced. iudicatur per hanc re-
gulam: Quo quisque gradu consanguinitatis coniugi-
tur cum vno coniugum, eodem gradu affinitatis coniugi-
tur cum altero. Obseruandum autem primo, rationem illi-
us hanc reddi, quod vxor & maritus per matrimonium ef-
ficiantur vna caro, & ideo omnes consanguinei vxoris ef-
ficiantur affines marito in eodem prorsus gradu: & contra
consanguinei mariti efficiantur affines vxori, in eodem i-
tem gradu. Vnde sequitur ante propositam consanguini-
tatis arborem sufficere: nec opus est caliam assignare ad de-
clarandum modum cognoscendi in quoto gradu, aliqui
sint affines. Pro quo facit cap. Porro, distinct. 35. quæst. 5. Ad-
de ex cap. Fraternitatis, in sequenti quæst. 10. affinitatem
durare post mortem eius qui illius contrahenda causa fuit.
Et ratio est, quam D. Thomas habet in 4. distinct. 41. quæst.
vnicæ art. 1. quæst. i. quæst. i. quæst. 2. quod quoties relatio confurgit
ex præterita actione: nec illius continuationem desiderat, ea
non pereat destructa causa; sed tantum destructo altero ex-
tremorum inter quæ versatur.

Obseruandum est secundo, solum maritum contrahere
affinitatem cum consanguineis vxoris: & solam vxorem
cum consanguineis mariti: non autem consanguineos vxor-
is, cum consanguineis mariti, vel contra, affinitatem con-
trahere. Hinc enim est quod pater & filius possunt in vxores
accipere matrem & filiam: & duo fratres duas sorores. ex
cap. Quod super his, De consang. & affinit.

Obseruandum est tertio, olim quidem affinitatem sicut
consanguinitatem, vsque ad septimum gradum impediuit
se matrimonium: ita ut viro æqualiter abstinendum esset à
propriis consanguineis, & à consanguineis vxoris, ex cap.
Æqualiter, & ex cap. finali 35. quæst. 3. sed nunc tale impedi-
mentum reuocatum esse ad quartum gradum, per cap. Non
debet De consanguinit. & affinit. Vbi etiam ex tribus affini-
tatis, quæ olim constituebantur impediens matrimo-
nium, secunda & tertia tolluntur, retenta sola prima: quæ
est illa cuius meminimus mariti cum consanguineis vxoris,
vel contra. Quamam vero sit secunda & tertia affinitas, in-
telligitur, fingendo vxorem consanguinei mei, ut fratris, illo
mortuo nubere alteri: hic enim erit mihi affinis secunda af-
finitate: rursus hunc eundem mortua vxore quæ erat fra-
tris mei relicta, ducere secundam: hæc mihi erit affinis tertia
affinitate.

Obseruandum est quarto, perinde ipso facto communi-
cationem incurrere, per Clemen. vnicam de consanguinit. & af-
finit. eos qui audent matrimonium contrahere intra gradus
affinitatis, ac intra gradus consanguinitatis prohibitos.

Obseruandum est quinto, affinitatem nasci tantum ex
copula carnali, ex qua sequi potest generatio prolis: non au-
tem ex alia criminosa & damnabili pollutione extraordina-
ria, ex cap. Extraordinaria 35. quæst. 3. vbi glossa prima extra-
ordinariam interpretatur, qua citra vel circa, & non intra
naturalia seu naturale vas feminatur. Cuiusmodi pollucio-
nem non impedit matrimonium; ibidem glossa finalis
probat: quia nec facit sanguinis commixtionem, nec carnis
vnitatem, prout requiritur ad contrahendam affinitatem,

ex cap. Lex distina, 27. quæst. 2. Quæ eadem ratio pariter
ostendit, non impediri matrimonium, si quis referret clau-
stra pudoris, sed non procederet vsque ad operis, hoc est
prædictæ seminationis consummationem. Videtur potest Sanchez
lib. 7. De matrim. disput. 64. pro litori eius rei tractatione,
num. 7. & deinceps.

Obseruandum est sexto, impedimentum istud induci: si-
ue prædicta copula fiat in matrimonio, siue extra matrimo-
nium, etiam inuita muliere, ex cap. Discretionem, De eo
qui cognouit consanguineam vxoris. Quamquam tamen
Concil. Trident. sess. 24. De reform. matrim. cap. 4. consti-
tuit, ut affinitas orta ex fornicatione, matrimonium dirimat
in primo tantum & secundo gradu: ita ut iam sublata sint
tertius & quartus talis affinitatis; nec vllatenus impediunt
matrimonij validitatem: prout declaratum est à Pio quinto
in constitutione edita anno 1566. quæ incipit, Ad Roma-
num Pontificem. De qua re Sanchez in sequenti disput. 67. à
num. 4. agens, inter cætera horat num. 6. Concilium Tiden.
fornicationem accipere à genere (sicut accipitur Tobie 4.
versu 13. Actorum 15. vers. 20. & 29. ad Ephes. 5. vers. 5. ad Co-
loss. 3. vers. 5.) prout omnem illicitum concubitum com-
plectitur: quia nullus talis est aptus ad propagandam amici-
tiam: & ex quolibet eorum perinde ac ex fornicatione
simplici oriri possunt damna, ad quorum vitationem Con-
cilium induxit propositam restrictionem. Deinde in num.
8. non committi incestum, si quis carnaliter cognoscat in ter-
tio gradu consanguineam illius cum qua fornicatus erat; si-
cut nec communi Doctorum consensu incestum commit-
tit ille, qui carnaliter cognoscat vxoris suæ consanguineam
in quinto gradu. Et ratio est: quia incestus sic pendet ex
matrimonij prohibitione, ut esse non possit hac ablata. Pro
quo facit quod ex Caict. in verbo Incestus in principio, &
Armilla eodem verbo: incestus dicatur peccatum, quo in-
ter consanguineos vel affines, fit carnalis commixtio abs-
que dispensatione matrimoniali. Quæ dispensatio habetur,
tum ex iure, quando lex communis omnino tollit consan-
guinitatem aut affinitatem in aliquo gradu; tum ex speciali
priuilegio Papæ: quod solet sic dari ut dispensatio commit-
tatur Episcopo qui eam det si inuenit preces niti veri-
tate.

An aliquod sit istius generis matrimonij impedi-
mentum de iure naturali, relinquemus breuitatis studio viden-
dum apud memoratum auctorem disput. 65 & 66. tum quia
proprie est scholasticis instituti: tum quia seruit potissimum
ad iudicandum de matrimonio infidelium, cuius vsus in his
regionibus vix contingit.

De impedimento cognationis spiritualis.

SECTIO III.

Cognatio spiritualis est attentio quædam duarum per-
sonarum, sic dicta, quia ortum habet ex quibusdam
sacramentis nouæ legis: nempe ex baptismo & confirma-
tione, per quæ procreantur spirituales quidam filij, eos tum
fouendo in Ecclesiæ quasi vtero, tum roborando ad labores
pro Christo ferendos: non autem ex aliis sacramentis, ex
cap. fin. De cognatione spirituali, in sexto. Et ratio est, quod
et si gratiam conferant, non tamen per modum generatio-
nis; sed vel alimentationis vt, Eucharistia, vel sanationis vt
penitentia. Vbi aduerte obiter quod quamuis hoc ita sit:
tamen ex circumstantia sacramenti penitentia, fornicatio-
nem Confessarij cum ea cuius confessionem excepit ita ag-
grauari, ut ipse expressam illius mentionem facere debeat,
quando confitetur. Id quod bene tractatum videri potest a-
pud Thomam Sanchez lib. 7. de matrimonio disput. 55.

Porro de propositæ cognationis impedimento, agitur
in iure canonico 30. quæst. 1. 3. & 4. & in Decretalibus titulo
proxime memorato. Agitur item à Theologis in 4. distinct.
42. à Nauar. in Enchir. cap. 22. num. 36. & aliquot sequenti-
bus, à Couarr. in Epitome quarti Decret. par. 2. c. 6. §. 4. & ple-
risque aliis, quorum locum supplere potest de eadem agens
latissime Sanchez lib. 7. De matrim. disput. 54. & aliquot se-
quentibus.

Ad imitationem igitur cognationis carnalis, quæ est in-
ter consanguineos, instituta est iure canonico antiquo (non
autem naturali ut ostendit Sanchez in principio citate disp. 54.)

quadruplex cognatio spiritalis dirimens matrimonium. Prima est paternitas, consistens in respectu quodam plurimum inter se, quorum vnus est quasi pater. & alter quasi filius: talis est cognatio, tum inter baptizatum & baptizantem, tum inter hunc & patrum qui de sacro fonte ipsum leuauerunt, ex antecitato cap. finali. Ratioque est, quia in spiritali generatione per baptismum: minister, qui sacramentum confert, cum teneat locum Christi, est velut pater spiritalis: & susceptores seu patrini cum teneant locum Ecclesiae, sunt velut mater spiritalis.

Secunda affinitas spiritalis est compaternitas, sic dicta quod sit cognatio eorum qui eiusdem filij sunt quasi parentes: quomodo naturales parentes baptizati, sunt cognati baptizantis & patrum, tanquam spiritalium parentum illius eiusdem baptizati, ex cap. Veniens De cognatione spiritali.

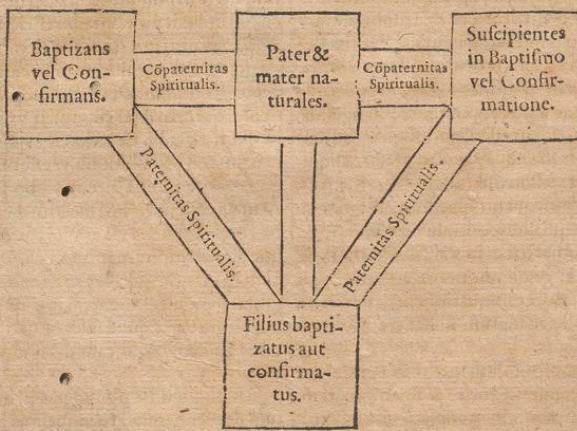
Tertia spiritalis cognatio est fraternitas spiritalis, qualis intercedit inter baptizatum & filios naturales baptizantis, atque filios patrum, ex cap. finali eodem titulo.

Quarta est affinitas spiritalis, quae intercedit inter baptizatum atque parentes eius, ex vna parte, & uxores patrum, & uxores matrum vel maritos matrum ex altera parte, quando matrimonium ante sacramenti collationem fuerit consummatum, ex cap. Martinus, eod. tit. & cap. i. eod. etiam tit. in 6. Non progreditur autem haec affinitas ad mulierem, quam patrum fornicarie cognouerit, vt aliquot alius citatis annotat Couarr. in citat. §. 4. num. 3.

Statutum Concilij Tridentini. De hoc impedimento.

At vero per nouum ius Concilij Tridentini sess. 24. c. 2. De reformat. matrimonij, vt a numero cognationum impedimentum hoc constituentium, auferuntur omnino, tum fraternitas spiritalis, tum etiam affinitas spiritalis: ita ut iam supersint solummodo paternitas & compaternitas spiritalis: quarum illa impedit matrimonium inter baptizatum & baptizantem: atque inter eundem baptizatum & patrum: haec vero inter parentes baptizati & baptizantes: ac inter eosdem parentes & patrum, prout subiecta figura ostendit.

Figura cognationis spiritalis.

Vbi obseruandum est primo, quod etsi vir & vxor censentur vna caro, non ideo tamen impedimentum viri ex hac cognatione contractum, transfundi in vxorem: nec item impedimentum vxoris transfundi in virum (prout declaratum est a Pio Quinto in bulla edita anno Domini 1566. quae incipit, Cum illius vicem) quia Concilium exprimens tantum quatuor genera personarum, censendum est ea tantum, & non alia comprehendere sua prohibitione.

150. Obseruandum est secundo, compaternitatem propositam, nonnunquam esse inter patres spiritalis, vt inter patrum: & matrum & inter eosdem & ministrum sacramenti: sed semper requirere ex vna parte spiritalem, & ex altera carnalem parentem. Vnde fit vt patrum & matrum qui simul aliam suscepit de fonte baptismi, possint inter se matrimonio coniungi, prout habet Sanchez disp. 54. nu. 12 alios citans in eadem sententiam: & ex eiusdem num. 13. addens ob parem rationem, si vir & vxor (quod excusari a peccato idem docet disput. 57. num. 5.) simul alienum puerum de sacro fonte leuent, nullatenus priuari iure exigendi debitum coniugale. Et ex aliis num. 17. quod possint duo ad inuicem esse patrini: vnus filij alterius: & rursus hic, filij illius.

Ceterum in hac re nomine parentum baptizati aut confirmati, intelliguntur carnales: siue legitimi, siue illegitimi, vt in praecedenti nu. 16. idem ex eo probat: quod ante Concil. Trident. tam illegitimi quam legitimi impedimentum istud contraherent, iuxta glossam ad cap. i. De cognat. spirit. verbo. Et matrem. nec in hac parte, ab eodem Concilio notetur, facta restrictio. Qua etiam de causa, vt ante illud fuit sic post perpetuum est hoc impedimentum: nec extinguitur

morte eius qui illi causam dedit. Nam iura antiqua illud absolute statuerunt, nec inueniuntur restrictisse ad vitam personae quae dederit illius causam. Ita Sanchez notat in ead. disput. num. 8.

151. Constituit quoque idem Concilium ibidem, vt in baptismo vnus tantum sit qui suscipiat siue vir siue femina, aut ad summum vnus vir & vna femina: quorum nomina Parochus in libro scribere iubetur, eoque monere de contracta affinitate: sicut & antequam ad baptismum conferendum accedat, ab eis ad quos spectat, diligenter sciscitari quem vel quos elegerint, vt baptizatum de sacro fonte suscipiant: neque ad suscipiendum admittere alios, qui non sint designati. Qui quidem si nihilominus tetigerint baptismum, non ideo contrahent istam cognationem, vt ibidem statuitur.

Circa idem statutum notanda.

Circa quod notandum est primo, quod aliis citatis Sanchez tractat lib. 7. disput. 56. in patrum ad contrahendam hanc cognationem matrimonium dirimentem, requiri vt baptizatum aut confirmatum teneant dum ea sacramenta conferuntur, nempe dum aqua infunditur puero in baptismo, aut dum in confirmatione ab Episcopo vngitur: certe illud leuent, statim ac perfecta sunt illa in quibus eorumdem sacramentorum substantia consistit. Ratio est: quod iura statuentia hoc idem impedimentum (quae ille magno numer. refert numer. primo) vtantur his verbis. Suscipit, recipit, tenet, leuat, tangit. Itaque ad hanc cognationem non sufficiat responsio, quam pro baptizando, baptizante interrogante, patrini faciunt: An autem illa

contra-

REGINA
DE
PRACT
IDR
E.V

contrahatur, tali interrogatione & responsione non interueniente, difficultas est: qua de idē ibidē diuersas sententias refert, & merito sequitur eam que assertit contrahi: quia iura quando mentionem faciunt de cognatione spiritali, tantum meminerunt susceptionis. Adde quod illa interrogatio & responsio non pertinet ad baptismi substantiam, sed eam præcedit tanquam præuia dispositio.

Porto ad eam susceptionem non sufficit tactus leuis, qualis obiter fit extremitate digiti: sed talis requiritur, quo patrini vere dicantur tenere eum qui baptizatur (nec refert siue tangat nudum, siue contactum veste) aut eum suscipere de manu baptizantis. Vbi aduerte de manu alterius quam baptizantis, baptizatum suscipere, ad hanc cognationem minime sufficere. Si enim baptizatum ipsum suscipientes de manu patrini, eam incurrere minime censentur. Pro quibus omnibus memoratus author alios citat bono numero.

Notandum est secundo, multas difficultates moueri occasione memorati decreti. Eas Sanchez explicat in seq. disp. 57. Quam explicationem paucis complectemur aliquot documentis.

PRIMUM est, Concilii statuētis posse adhiberi duos patrilinos diuersi sexus, nullumque alium tangentem, præter designatos patrilinos, affinitatem hanc contrahere: mentem fuisse vt id perinde procederet in confirmatione ac in baptismo. Id quod satis probabiliter deducitur ex eo, quod in principio illius cap. 2. sess. 24. De reform. matrimonij, proponat se velle restringere istiusmodi cognationem matrimonij dirimentem: & in fine, ortam ex confirmatione restringat ad eandem prorsus personas, ad quas prius restringerat ortam ex baptismo. In quam sententiam à memorato auctore num. 9. citantur Nauar. Suarez, & Toletus.

SECUNDUM est: Si nullus in patrilino designetur (vt aliquando solet accidere cum infans vrgente necessitate baptizatur sine ceremonijs) nullum quoque eorum, à quibus tangitur baptizatus, contrahere hanc cognationem, prout contendit, nec srueratione, memoratus author in nu. 12. Sed contrarium ex declaratione Romanæ congregationis Cardinalium est sequendum cum Nauar. in Enchir. c. 2. nu. 39. & aliis quos ipsemet Sanchez in præced. nu. 11. refert: nempe omnes & solos, qui tunc baptizatum tenent aut immediate suscipiunt de manu baptizantis, contrahere hanc cognationem: sicut & cum plures duobus diuersi sexus (quod idem Sanchez bene ostendit ibidem numero 13.) designantur à parentibus, & à Parocho admittuntur. Declarationem autem eam refert Ferdinandus Rebellus De obligationibus iustitiæ parte 2. in appendice ad librum quartum num. 95. his verbis. Congregatio censuit cum plures suscipiunt, omnes contrahere cognationem, si plures sunt electi, vel nullus: sin vnus est electus, ille tantum contrahit. Fundamentum vero est, quod à iure antiquo præcedendum non sit, nisi quoad excepta in nouo: ex lege Præcipimus Cod. De appell. Atque in memorato decreto tantum est exceptio casus in quo vnus patrilinus aut summum duo diuersi sexus designantur. Vnde relinquit in suo vigore ius antiquum, in cap. finali De cognatione spiritali in 6. vbi deciditur, quod etli non plures quam vnus vir aut vna mulier accedere debeant ad suscipiendum de baptismo infantem, cæteros nihilominus accedentes contrahere cognationem matrimonij dirimentem.

TERTIUM documentum est, quando Parochus neutrum ex iis quos parentes designarunt aut vnum solum admittit, amboque nihilominus infantem suscipiunt, talem repulsam non obtare quin hæc cognatio contrahatur: si quidem ille nullam causam legitimam repellendi habuerit. Nam tales vere designati sunt ab iis quibus incumbit designare: neque per Concil. Trid. vt admittantur à Parocho, statutum est vt conditio necessaria ad hanc cognationem: sed vt præceptum eidem impositum intelligendi, qui sint designati patrini, vt nomina eorum in libro scribat, ac provideat ne quid in ea re accidat contra ius. Sin autem Parochus iustam causam habet repellendi, vt si vterque designatus sit eiusdem sexus, vnumque repellat, aut si vnus quidem sit tantum, sed qui interdictum sit patrilinum esse, vt Religioso vel hæretico: aut plures quam duo diuersi sexus designentur, & superabundantes repellat: censet quidem Sanchez repullos

non contrahere hanc cognationem: sed contrarium consequens est ex præcedenti documento 2.

QUARTUM documentum est: Quando nulli patrini designati sunt à parentibus, aut ab aliis quibus incumbit: atque ad supplendum eum defectum Parochus designat vnum, aut ad summum duos diuersi sexus congruenter sacris canonibus, locum esse ei, quod Concilium Trident. in eodem cap. 2. decernit, designatos quidem contrahere hanc cognationem, non autē cæteros, se sine designatione simul ingredientes susceptioni baptizati. Ratio est: quia cum incumbat Parocho curare vt baptismus legitime administraretur, secundum cæremonias ab Ecclesia institutas, quarum vna est adhibere patrilinum, eo ipso quod nullus est designatus, incumbit illi designare aliquem, indeque in designato per ipsum, conditio designationis à Concilio Tridentino requisita, verificatur.

Responsio ad aliquot dubia de ipso impedimento cognationis spiritalis.

PRIMUM EST, An Episcopus possit dispensare vt duo viri, loco viri & femina: aliquem suscipiat de sacro fonte. Ad quod responsio est congregationis Cardinalium quam Rebellus loco citato num. 89. refert, Episcopum non posse concedere talem licentiam. Adde pariter rationē, neque vt adhibeantur patrini plures duobus diuersi sexus: nempe, quia tam hoc quam illud est contra Concilij generalis prohibitionem. in qua Episcopus non potest dispensare sine facultate ei concessa expresse, aut nisi semel aut iterum, quando non patet ad summum Pontificem aditus. At nullam eō casu vrget necessitas: nec inuenitur facultas Episcopo concessa dandi talem licentiam, prout Sanchez notat disp. 57. num. 7. & satis indicat proposita Cardinalium responsio.

SECUNDUM DUBIUM, An cum infans vrgente necessitate domi baptizatur sine cæremoniis, & postea in templo eadem cæremonia adhibentur, illic (iuxta dictam præcedenti num. 152. docum. 2.) contrahatur cognatio à suscipiente, non autem hic. Istud attingens Nauarrus in Enchir. cap. 22. num. 40. respondet illic contrahi, vbi scilicet confertur sacramentum, non autem hic, vbi solummodo confertur sacramentale: per quod nec character, nec gratia ex opere operato confertur. Quæ de re late Sanchez disput. 62.

TERTIUM DUBIUM, Cum qua intentione patrilinorum debeat fieri externa baptizati aut confirmati susceptio ad contrahendam eam de qua agitur cognationem. Hoc tractat Sanchez disput. 58. Cum quo & multis aliis quos commemorat nu. 4. respondendum est non desiderari vt susceptores intendat contrahere cognationem aliquam paternitatis aut comaternitatis: sed exigi ac satis esse, vt intendat facere quod solent patrini, nempe exercere actum suscipiendi, institutum in Ecclesia. Probatur: quia vt baptizatus contrahat hanc affinitatem, exigitur & satis est, vt baptizet cum intentione faciendi quod per illum actum intendit Ecclesia. Ergo vt susceptor eandem contrahat, exigitur & sufficit quod dictum est. Vnde licet inferte, cognationem hanc non contrahi ab eo, qui non quidem intentione fungendi munere patrini generet infantem qui baptizatur, sed solum vt is commodius habeat, vel vt verum patrilinum qui senex est, aut alium debilem iuuet in sustentando: vel vt morem gerat parentibus, fingens se velle tanquam patrilinum tenere, cum id non habeat in animo.

Cæterum si quis intendat suscipere filium Petri, & is que suscipit est filius Pauli, tutum quidē est existimare contractam esse hanc cognationem, sed non est necessarium: quia ad argumentum quo probatur: nempe à baptizate eam contrahi, etiam si tale quid existimet, facile est respondere: non esse parem rationem in patrilino: ex cuius intentione suscipiendi eum quem habent presentem, non pendet validitas baptismi, sicut pendet ex simili intentione baptizantis iuxta illud: quod Conc. Florent. in instruct. Armenorum De sacramentis in genere, definit omnia sacramenta tribus perfici rebus, tanquam materia, verbis tanquam forma, & persona conferentis sacramentum cum intentione faciendi quod faciat Ecclesia. Videndus est Sanchez num. 6. & 7.

156.

QUARTVM DVBIVM EST, An qui alterius nomine, tanquam ipsius Procurator, infantem de baptismo suscipit, contrahat istam affinitatem. De hoc tractat Sanchez in *seg. disp. 59. à nu. 10.* Ac partem negantem cum multis aliis quos in num. 12. refert, merito sequitur: quia Procurator nō agit nomine suo, sed alterius: quem, non autem se, vult constituere patrinum neq; designatur susceptor, ab iis ad quos id spectat, qui nollent tantum deferre inferioris conditionis homini, quantum viro principi ab ipsius designato, qui cum constituat procuratorem suum. Iam vero, ex Concilio Trident. sess. 22. cap. 2. De reform. matrimonij, cum vnus est designatus patrinus, aut duo diuersi sexus quicumque alij accedunt ad tenendum, non contrahunt hanc cognationem. Ergo nec tenens tantum procuratoris nomine, etiam si tenendo habeat intentionem contrahendi eam.

Quod autem nec ille qui procuratorem mittit vt infantem suo nomine tenent in baptismo, cognationem hanc contrahat (et si alij contradicant, vt videre est apud Thomam Sanchez in *eadem disput. 59. numer. 2.*) merito tenent ij quos idem in sequenti num. 4. refert magno numero. Ratio est, quod vt ante num. 151. attigimus, canones statuantes hanc cognationem, actum per quem patrinus illam contrahunt, explicant vtendo verbis, tenet, suscipit, leuat: cuius actus ille qui procuratorem mittit vt infantem suo nomine suscipiat in baptismo, capax non est: vt pote qui abfens infantem ipsum nec tangit, nec suscipit, nec leuat. Videndus est idem Sanchez ibidem.

157.

QUINTVM DVBIVM EST, Quis possit esse patrinus. Ad quod respondetur sequentibus propositionibus. Prima est: quemcumq; fidelem baptizatum & confirmatum dummodo habeat vsum rationis, necessarium ad culpam mortalem contrahendam, posse esse legitimum susceptorem in baptismo & confirmatione. Ratio est: quia potest in eo reperiri legitima intentio faciendi que faciunt alij patrinus, vna cum actione tenendi suscipientes illa sacramenta. Videri possunt quæ San. h. z. habet disputa. 161.

Secunda est: neque non baptizatum in baptismo neque non confirmatum in confirmatione patrinum esse posse. Hæc habetur ex cap. In baptisinate, De consecr. distinct. 4. Cuius verba sunt: In baptisinate vel in chrisimate non potest alium suscipere in filiolum, qui non est baptizatus vel confirmatus. Videndus est idem Sanchez in præcedenti disputa. 60.

Tertia est hæreticum posse esse verum patrinum. In hac Doctores consentire Sanchez ibidem habet num. 2. Ratio est, quia insignitus caractere baptismali, capax est istiusmodi cognationis tanquam subiectus Ecclesie, que nulli facit ipsum expertem muneris patrinus obeundi: quamuis ipse peccet illud assumendo, tanquam ad illud ob infidelitatem inceptus.

Quarta est, Illicitum quidem esse Religiosis munus patrinus: sed tamen si quem in baptismo aut confirmatione suscipiant, esse veros patrinus. Ratio prioris partis est, quod tale munus sit illis prohibita in cap. Placuit communi, 16. quæst. 1. & in cap. Non licet Abbati De consecr. distinct. 4. Ratio vero posterioris partis est, quod ea iura non statuunt irritum esse contra factum. Ita Sanchez in fine eiusdem disputa. 60. alios citans in eadem sententiam.

De impedimento cognationis legalis.

SECTIO IV.

158.

COGNATIO legalis ex eo dicitur, quod ex lege ciuili sit desumpta, de qua in iure canonico mentio habetur. 30. quæst. 3. cap. 1. & penult. ac in Decretalib. Gregorij, libro 4. titulo 12. De eademque agunt Theologi in 4. distinct. 42. & Summul. in verbo Adoptio. Antequam autem doceamus quomodo impediatur matrimonium, explicandum est quid & quotuplex sit adoptio, ex qua ipsum oritur. Communiter ergo (quod Sanchez notat in *li. 7. De matrim. sub initium disput. 63.*) à Theologis adoptio definitur personæ extraneæ in filium vel nepotem vel deinceps. legitima assumptio seu electio. Per extraneam autem personam intelligitur omnis ille qui non est filius, naturalis vel hæres, siue sit adoptalis, & sanguineus, vt Hester Mardochei, à quo adoptata est, fuit

enim neptis) siue non sit, vt Moyles filia Pharaonis, à qua adoptatus est Exodi 2.

Distinguitur autem adoptio in perfectam & imperfectam; inter quas duas species constituuntur plures differentie in iure ciuili ff. De adoptionibus, & Instituitis eodem titulo, vnde Summularij loco citato eas colligunt: & cum illis Sotus in 4. distinct. 42. quæst. 2. art. 1. ac Sanchez in citata disputa. num. 2.

Igitur prima differentia est in nomine, quod perfecta vocatur arrogatio: imperfecta vero generale nomen adoptionis retineat. Secunda differentia est, quod perfecta non nisi auctoritate Principis fieri possit, & imperfecta possit fieri auctoritate alterius magistratus: neutra vero fieri potest priuata auctoritate. Tertia differentia, quod perfecta necessario requirat consensum illius qui adoptatur. Nam & infans adoptari potest, qui non est capax consensus: debet tamen adesse consensus patris vel alterius in eius est potestate. Quarta differentia est, quod perfecta fiat conceptis verbis, quibus Principis auctoritate interrogatur is qui adoptat, an velit cum quæ adoptatus est sibi filium esse: & is, qui adoptatur rogatur, an id fieri patiar, ex lege 2. ff. De adoptionibus: vbi dicitur ex tali rogatione seu interrogacione sumptum arrogationis nomen. Imperfecta vero non requirit eiusmodi verba, præsertim ex parte adoptiui. Quinta differentia est, quod perfecta requirit, vt is qui adoptat sit hexagenarius, nisi ratione morbi vel consanguinitatis aliud concedatur, ex lege Si pater familias §. penultimo ff. De adoptionibus. In adoptione vero imperfecta non requiritur eiusmodi ætas. Sexta differentia est, quod perfecta requirit, vt is qui adoptatur sit sui iuris, ac emancipatus; non item imperfecta, qua adoptari potest, etiam is qui adhuc est sub patris aut alterius potestate. Vltima differentia est ex parte effectus. Nam perfecta facit, vt ille qui arrogatur transeat cum omnibus suis, in potestatem arrogantis. non minus quam si natus fuisset ex illo. Item vt ex aduerso, ille non possit sine iusta causa, priuari legitima portione; id est, quarta parte bonorum arrogantis. Imperfecta autem non transfert adoptionem in potestatem arrogantis. nisi auus sit aut proauus qui adoptat.

Conueniunt nihilominus, quod in vtraque requiratur præsentia adoptati: ita vt neutra possit per procuratorem fieri, ex lege Neque, & ex lege Post mortem §. finali, De adopt. Secundo, quod tam imperfecta quam perfecta adoptionis beneficio, is qui adoptatus est, adoptanti intestato succedat in hereditate, Instituitis De adopt. §. Sed hodie. Tertio, quod tam arrogans quæ adoptans, debeat esse vir, non femina: nisi ex priuilegio Principis. Instituitis §. Femina De adopt. & si tam femina quam vir possit ar. og. vi. ex lege. Nā & femina ff. De adoption. Debeat item esse sui iuris, adeoque maior viginti quinque annis. Imo debeat superare adoptati decem & octo annis ex §. Minorem, Instituitis De adoption. Debeat præterea posse generare: aut saltem mulierem cognoscere carnaliter; quia adoptio ordinatur ad suppleendum defectum filiorum. Et ita in lege adoptio ff. eodem titulo dicitur. Adoptio in his personis locum habet in quibus etiam natura potest habere. Vnde cum a Domino nostro Matth. 19. duo distinguantur genera Eunuchorum: vnum eorum qui tales sunt, ex matris vtero, qui in iure canonico vocantur frigidi: alterum eorum qui ab hominibus facti sunt, putata ab illis exfecti, aut etiam morbo, aut asu aliquo tales facti: priores adoptare non possunt, posteriores autem possunt: sicut & steriles. Videri potest Syluester in verb. Ad pto num. 5. & addi quod Sanchez alij citatis num. 3. habet, Sacerdotes qui non sunt naturaliter impotentes ad generationem adoptare posse: non autem tutorem aut curatorem adoptare posse pupillum, nisi certis conditionibus quæ tanguntur ff. De adoption. lege Necci, & sequenti: in quibus referendis nihil est quod immoremur.

HIS ITA præmissis de proposito impedimento quod vocamus cognationis legalis, notandum est primo, ex probabiliori sententia, psu nō nasci ex adoptione imperfecta, sed solum ex perfecta. Quam sententiam Sanchez in *notata disput. 63. quæst. 1.* propugnat, propositis in vtramque partem rationibus quam auctoribus variis. Sed nobis sufficit,

quod

REGINA
DI
PRAE
IDR
E. V

quo I cum matrimonium sit res valde fauorabilis, impedi-
mentum dirimens ipsum (quale est hoc ex communi sen-
tentia per cap. Ita diligenter, 30. quæst. 3. & cap. vnicum
De cognat. legali) iura quibus constituitur, non extendi
sed restringi debeant. Nec refert, quod ea ipsa iura loquan-
tur absolute de adoptione: quia sufficit dari rationem illa in-
telligendi cum distinctione: qualis est, quod quando adop-
tio est imperfecta, illi qui cognationem per eam contra-
hant, non habitent in eadem domo, nec tanta amicitia con-
glutinentur, quanta illi qui per adoptionem perfectam. Ra-
tio autem instituendi impedimenta cognationis, sit vt ami-
citia existeret, prout notatum est initio huius capituli.

Notandum est secundo, tres istiusmodi cognationis ma-
trimonium diuidentis, distingui species. Prima est, paterni-
tas legalis, contingens inter arrogentem & arrogatum hu-
iusque filios & nepotes vsque ad quartum gradum: de qua
in ante citato cap. Ita diligere, & Instituti §. Ergo, De nu-
ptijs.

Secunda est, affinitas legalis contingens inter arrogan-
tem & vxorem arrogati: itemque inter vxorem arrogantis
& arrogatum, de qua in lege Adoptionis ff. De ritu nuptiarum.
Et quamuis in iure canonico ea non sit expressa tan-
quam matrimonij impedimentum, illam tamen vt talem
Ecclesia more & vsu recepit, prout notat Sotus in 4. distin-
ct. 42. quæst. 2. art. 2. post quartam conclusionem. Videndus
est Sanchez in citata disput. 63. num. 17. Et cum eodem in seq.
nu. 24. notandum, eas, duas cognationes impedire ac diri-
mere matrimonij perpetuo, iuxta iura de eis memorata: at-
que adeo tale impedimentum non cessare soluta quando-
que adoptione: sicque nunquam posse adoptantem cum adop-
tata, vel cum filia adoptati matrimonij inire: nec adopta-
tum cum vxore adoptantis: nec hunc, cum vxore adoptati.

Tertia est fraternitas legalis inter filios naturales legiti-
mos arrogantis & arrogati, quæ non durat perpetuo, sed so-
lum quamdiu ij qui contrahunt, fuerint sub potestate pa-
tris. Vnde si moriatur pater vel emancipetur carnalis vel
adoptiuus filius, cessat hoc impedimentum, ex cap. Per adop-
tionem 30. quæst. 3. & ex cap. vnico De cognatione lega-
li. Cur autem in duabus præcedentibus non idem contingat,
ratio esse potest reuerentia perpetua quam adoptatus & vxor
ipsius, debent adhibere adoptanti & vxori ipsius. Dixi au-
tem filios naturales legitimos: quoniam fraternitas ista non
est inter adoptatum, & filios illegitimos adoptantis, vt com-
munem omnium sententiam esse tangit Nauarr. in Enchir.
cap. 22. nu. 45. pro eaque multos commemorat Sanchez in
eadem disput. 63. num. 30. Et probat, quia hæc cognatio ces-
sat soluta patriæ potestate, vt habitum est: & filij illegitimi
non transeunt in patriam potestatem, Instituti De nupti-
is §. penult.

Notandum est tertio, cæteras cognationes legales non
impedire matrimonium, & ideo arrogentem posse matri-
monium celebrare cum matre arrogati. Similiter posse du-
os ab eodem arrogatos, virum scilicet & sceminam, atque
filium vnus arrogati cum filia alterius celebrare inter se
matrimonium. Qua de re Sanchez in præcedenti num. 26. 28.
& 29.

CAPVT XXI.

De impedimentis raptus, & defectus baptismi, seu
disparitatis cultus.

SVMMARIVM.

- 164 Quid sit raptus & quod ad dirimendum matrimonium fa-
ctus esse debeat causa ipsum contrahenti.
- 165 Corollaria inde deducta, de contratto vel non contratto isti-
usmodi impedimento.
- 166 Ex impedimento defectus baptismi, matrimonium contra-
hi non potest inter fidelem & infidelem.
- 167 Tale impedimentum solum est de iure & clericali: non aut
sit in eo Papa dispensare: & an interuentu talis dis-
pensationis contractum matrimonium sit verum, et si
non sit sacramentum.

- 168 Inter Catholicum & hereticum matrimonium contra-
ctum & verum, & sacramentum esse potest.
- 169 De peccato quod committitur tale contrahendo, addita re-
sponsione ad quamdam obiectionem de illius invaliditate.

RAPTUS dicitur viol. nria, qua mulier inuita, aut etiam
volens, sed inuitis parentibus, aut tutoribus abducitur
vt corrumpatur. De quo iam egimus in præced. libro 22.
cap. 3. sect. 5. quantum videtur sufficere ad nuptium institu-
tum: nisi quod in hunc locum reijceremus considerationem
de impedimento matrimonij propter eum imposito à iure,
præsertim nouo Concilij Trid. in sess. 24. cap. 6. De refor-
matione matrimonij. Occurrit vero peculiariter notan-
dum, eiusmodi poenam impositam esse tantum raptoribus
fominarum causa matrimonij: quod Thomas Sanchez in
lib. 7. De matrimonio disput. 13. num. 4. colligit: tum ex prin-
cipio citati capitis sexti, in quo statuitur mencio de matri-
monio inter raptorem & raptam: quod in dicitur esse agere de
solo eo raptu, qui causa matrimonij admittitur. Tum quod
decretum eiusmodi ponatur sub titulo de reformatione ma-
trimonij: & ideo intelligendum sit de raptu quatenus defor-
mat matrimonium: quod in raptu fit tollendo illius liber-
tatem: ad quod reformandum, Concilium statuit non vale-
re matrimonium, nisi rapta constituatur in plena libertate.

EX QVA interpretatione multa idem author consequen-
ter infert ac confirmat: quæ paucis attingisse nobis sufficiet
ad hoc impedimentum. Primum est, raptum non sufficere
si fiat tantum causa libidinis, non autem causa matrimonij
ineundi. Secundum est, nec sufficere si fiat ab alio quam eo
qui matrimonium initurus est: quia Concilium loquitur de
matrimonio inter raptorem & raptam. Tertium est, nec suf-
ficere si non sit cum traductione de loco ad locum. Id quod
Concilium significat, cum ad validitatem matrimonij in-
ter raptorem & raptam vult hanc ab illo separaram, & in lo-
co tuto ac libero constitutam esse. Quartum est, non requi-
ri vt sequatur copula, cum hæc ad matrimonium ineundum
nihil conferat. Quintum, requiri vt scemina abducatur no-
lens: nam non esset alioqui raptus proprie: decretumque
Concilij, cum sit poenale, restringendum est interpretatio-
ne, vt intelligatur de raptu proprie vereque dicto: adeo ut
talis poena non habeat locum si scemina sponte ab initio
conferent in traductionem, quantumuis posita in itinere
voluntatem mutet: aut quantumuis, precibus importunis
aut pretio, aut etiam deo inducta sit ad consentiendum.
Nec obstat quod paræm consensus non concurrat: quia
memoratum decretum eo tantum spectat vt matrimonij li-
bertas seruetur, ne scemina renitens cogatur illud inire: ad
quam libertatem non requiritur parentum voluntas: sed
sola sceminæ. Sextum est, sufficere ad propositam poenam,
raptum cuiuscumque sceminæ perpetratum causa matrimo-
nij de facto ineundi: siue illa sit virgo siue corrupta: & hæc
siue meretrix siue honesta & siue maritata (cum qua con-
trahi potest de facto, et non de iure nec valide) siue vidua.
Nam Concilium eam poenam imponit ad tuendam liber-
tatem matrimonij, quæ impeditur raptu mulieris cuiuscum-
que status: facta causa matrimonij ineundi cum violenter
rapta. Septimum est, non sufficere, si scemina rapiat virum
nolentem vt secum ineat matrimonium. Nam Concilium
de solo viro raptore mentionem facit: nec ipsius decretum
cum sit poenale ad sceminam raptricem extendendum est.
Pluribus de hac re Sanchez in citata disputatione decimatercia,
& in præcedent duodecima sed pro quotidiana praxi ista pos-
sunt sufficere Confessario, cuius institutionem habemus
propositam.

De impedimento disparitatis cultus: pars
reliqua capituli.

DE impedimento defectus baptismi agitur in iure cano-
nico 28. quæst. prima. & Extra, De conuersione infi-
delium. Et si autem communiter vocetur cultus disparitatis:
proprie tamen consistit in eo, quod alter coniugum non sit
baptizatus. Matrimonium igitur esse nõ potest, vt Theologos
vniuersos ac vtriusque iuris professores sateri habet Sanchez, lib. 7.
disp. 71. num. 1. inter baptizatum & non baptizatum et si credat
in Christum & cupiat baptizari. Quod impedimentum non